

Lisabonská stratégia – európska vízia alebo nerealizovateľný plán

PETER BACHRATÝ

Najbližšie k cieľu sú vďaka hospodárskym reformám nové členské krajiny, v slovenskej verzii je prioritou najmä ľudský kapitál a vzdelávanie

LISABONSKOU STRATÉGIU si Európska únia v roku 2000 stanovila veľmi ambicióznym cieľom – do

roku 2010 sa stať najkonkurencieschopnejšou vedomostne orientovanou ekonomikou sveta. Stratégia sa snaží kombinovať ekonomickú konkurencieschopnosť, sociálnu kohéziu a environmentálnu trvalú udržateľnosť. Ku koncu funkčného obdobia bývalej Európskej komisie sa však Lisabonská stratégia zmenila len na neustále opakované a príliš abstraktné „zaklínadlo“ budúceho úspechu Európy.

Nové krajiny vzorom?

V snahe zabrániť sprfofanovaniu a vrátiť sa k realizácii cieľov Lisabonskej stratégie vznikla expertná skupina vedená bývalým holandským premiérom Wimom Kokom, ktorá pripravila predbežné hodnotenie Lisabonskej stratégie. Výsledné celkové hodnotenie jej reálnej implementácie jednoznačne poukazuje na zaostávanie väčšiny európskych krajín za stanovenými cieľmi. V tejto súvislosti je zaujímavé, že najbližšie k dosiahnutiu lisabonských cieľov sú práve nové členské krajiny. Toto postavenie dosiahli vďaka početným hospodárskym reformám, ktoré sú potrebné na nastavenie správneho „európskeho smerovania“. Z bruselských kuloárov už zazneli aj hlasy najvýznamnejších európskych zamestnávateľov, aby sa z radov komisárov, pre-

miérov, ministrov a obchodníkov z nových členských krajín vytvoril akčný tím, pretože títo ľudia tak, ako úspešne menili a menia svoje krajiny, by boli schopní premeniť na skutočnosť aj lisabonskú víziu.

Hodnotenie dosahov

Problémom pri implementácii Lisabonskej stratégie bola od začiatku nejednotnosť v presadzovaní hlavného cieľa a zvyšovanie parciálnych cieľov. Ako príklad možno uviesť oblasť energetiky alebo kontroverzného legislatívneho návrhu REACH, kde sa environmentálne ciele uprednostnili pred konkurencieschopnosťou európskeho priemyslu.

Túto skutočnosť potvrdzuje aj ostatné stanovisko nedávno vytvorenej Aliancie pre konkurencieschopný európsky priemysel (ACEI), ktorá združuje 12 najvýznamnejších európskych priemyselných federácií reprezentujúcich záujmy 6 000 veľkých a 1,7 milióna malých a stredných podnikov zamestnávajúcich okolo 23 miliónov ľudí. V stanovisku jeho autori poukazujú predovšetkým na chýbajúce dopadové analýzy novej európskej legislatívy na priemysel. Zároveň od európskych inštitúcií požadujú vytvorenie lepšieho systému hodnotenia dopadov nových legislatívnych návrhov na priemysel.

Odporúčania na zlepšenie systému hodnotenia dosahu novej legislatívy na priemysel

- Treba viac odbornosti a skúsených zamestnancov na jednotlivých riaditeľstvách (DGs), ktorí by pracovali na týchto hodnoteniach.
- Z dlhodobého hľadiska treba zriadiť externý orgán podliehajúci Európskej rade a Európskemu parlamentu, ktorý by legislatívne hodnotenia vypracúval.
- Kým nebude existovať externý orgán, treba zriadiť expertné horizontálne oddelenie v rámci Generálneho sekretariátu, ktoré bude uskutočňovať kontrolu kvality hodnotení.

Slovenská stratégia

Hodnotiaci správa Wima Koka okrem iného navrhuje, aby každá členská krajina mala vlastnú Lisabonskú stratégiu, ktorú bude únia pravidelne kontrolovať a vyhodnocovať. Nedávno

Ministerstvo financií SR predstavilo slovenskú verziu stratégie. Ide o dokument, ktorý sa zameriava na dokončenie reforiem a napĺňanie rozvojovej časti stratégie. Na prvom mieste sa spomína ľudský kapitál a politika vzdelávania. Medzi ďalšie oblasti rozvoja patrí informačná spoločnosť, zlepšovanie podnikateľského prostredia a veda a výskum. O „slovenskej stratégii“ bude do polovice januára budúceho roka diskutovať odborná i laická verejnosť, pri-

O daniach a clách na internete

Európska komisia sprístupnila novú web-stránku o daniach a clách politike EÚ v týchto oblastiach. Ak ste podnikateľ a potrebujete údaje o dani z pridanej hodnoty v 25 krajinách EÚ, ak vás zaujímajú sadzby a pravidlá pre obchodovanie s alkoholom, cigaretami či minerálnymi olejmi alebo si len chcete pre potreby DPH overiť identifikačné číslo vášho zákazníka, stránka na adrese http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/index_en.htm by vám mala pomôcť. Takisto tam nájdete informácie o clách pri dovoze tovarov do EÚ alebo vývoze. Jednotlivci, ktorí nepodnikajú, môžu nájsť užitočné informácie v sekcii pre cestovateľov, k dispozícii sú tiež údaje o daniach na automobily či daniach z príjmov.

Ministri eurozóny o páde dolára

Ministri financií rokovali aprehodnocovali vývoj situácie na finančných trhoch po páde amerického dolára na historické minimum. Zhodli sa v tom, že treba zlepšiť vzájomnú spoluprácu príslušných inštitúcií pri udržiavaní výmenných kurzov svetových mien na akceptovateľnej úrovni. Na to však treba aj zhodu s americkými a ázijskými autoritami. Okrem aktuálneho vývoja jednotnej európskej meny sa ministri financií zamerali aj na riešenie porušovania 3-% limitu deficitu verejných financií zo strany desiatich členských krajín Európskej únie – Nemecka, Francúzska, Holandska, Grécka, Českej republiky, Cypru, Maďarska, Maltu, Poľska a Slovenska. Voči Grécku sa navyše začne správne konanie, pretože porušilo pravidlá pre vstup do menovej únie a udalo nesprávne štatistiky o deficite verejných financií od roku 1997.

čom následne by ju mala schváliť vláda. Podľa ministra financií Ivana Mikloša by malo nasledovať vypracovanie akčných plánov na najbližšie dva roky, ktoré budú obsahovať „konkrétne kroky, úlohy a zodpovedné osoby“.

„Veľmi vítam zameranie tvorcov dokumentu na oblasť ľudského kapitálu a vzdelávania, pretože po dokončení reforiem bude úspešná realizácia práve tejto komplexnej politiky zárukou budúceho úspechu Slovenska v Európskej únii. Riešenie problematiky ľudského ka-

pitálu a jeho rozvoja je téma, ktorá sa netýka len zamestnanosti, ekonomiky a udržania hospodárskeho rastu. Správne zvolený prístup k tejto téme by určite pomohol vyriešiť aj iné problematiku oblasti, ako je napríklad slovenský šport a kultúra.

Zo skúseností viem, že za všetkými veľkými vecami stoja najskôr ľudia. Ide však o to, kde ich hľadať, ako vyberať, hodnotiť a rozvíjať,“ hovorí Martin Krekáč, spoluzakladateľ Amrop Jenewein Group a predseda správnej rady Európ-

skeho partnerstva pre personálnu politiku.

Čas na druhú časť

Spôsob, realizácia a dosiahnutie cieľov Lisabonskej stratégie je v rukách predovšetkým José Emanuela Barrosa, predsedu Európskej komisie. Je zaujímavé, že práve v jeho krajine sa nová európska vízia zrodila. Prvá časť Schumanovho plánu – „veľké zjednotenie Európy“, sa už podarila, teraz prišiel čas na realizáciu tej druhej... ❖

Hlavné udalosti za uplynulé dni

- ◆ Podľa denníka Financial Times je Európska komisia rozhodnutá odložiť otvorenie prístupových rokovaní s Rumunskom, kým Bukurešť dôkladne nezreformuje svoju politiku štátnej pomoci.
- ◆ Výbor Európskeho parlamentu pre ústavné otázky prijal veľkou väčšinou správu podporujúcu ústavnú zmluvu. Plenárne hlasovanie o správe vypracovanej na základe vlastnej iniciatívy sa očakáva v januári.
- ◆ Umiestnenie približne 7 000 jednotiek EUFOR v Bosne a Hercegovine, ktoré sa začalo 2. decembra, odštartovalo doteraz najväčšiu mierovú misiu Európskej únie.

- ◆ Napriek opozícii niektorých členských štátov a Európskej komisie získava návrh „jedna látka, jedna registrácia“, ktorého cieľom je zdieľať registračné bremeno chemických látok, podporu väčšiny členov Rady ministrov.
- ◆ Európska rada diskutovala o podobe Siedmeho rámcového programu pre výskum a technologický vývoj (FP7). Zároveň súri Európsku komisiu, aby začiatkom roka 2005 predložila svoju víziu.
- ◆ Výbor Európskeho parlamentu pre zahraničné vzťahy odmietol „tretiu cestu“ (partnerstvo) pre Turecko. Jeho správa však zároveň vyhlasuje, že rokovania s Ankarou nebudú automaticky viesť k vstupu do Európskej únie. ❖